

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institutioes Morales

In Quibus Vniuers[ae] Quaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1612

23 De simonia, quae committitur in promissis, & datis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14014

simonia, ubi dicitur, talem non posse aliquam dispensationem obtinere. Item sicut textus in *c. 1. quæst. 3.* ubi permittitur dispensatio, cum talis sic omnino dimiserit beneficium, & sic sponte renuntiaverit. Secus si expectaverit sententiam. Et potest esse ratio duplex, prima, quia mitius agitur cum confesso, quam cum convicto. *c. Nolo. 3. quæstio. 1.* Item quia, qui damnatus est de Simonia, per sententiam, efficitur in famis in fama iuris. *c. Sane. 15. quæst. 3. c. e. ultimo. 1. qua. 3.* Et cum infami non dispensat Episcopus, nisi in casibus iure expressis in *c. Cum te sent. & re iudic.* Episcopus item dispensat regulariter in adulteris, & minoribus criminibus, ut in *c. Etsi clericus, in fine de iudicij. Sed crimen simoniae est gravius, ut in *c. Sicut. & in c. Licet, de Simon.* Ergo non dispensat Episcopus, ex quo non reperitur expressum. Si vero ignorans receperit beneficium curatum, seu dignitatem, nimirum, quia alius pro eo ignorante dedit pecuniam, tunc aut fuit data à suis amulis, & sibi non nocet, ut in *c. Nobis. c. e. Sicut, de Simonia*, omnia videntur fecisse in fraudem: aut ab amicis, & tunc si sponte renuntiet, potest secum dispensari ex magna misericordia: si vero non renuntiat, non dispensatur, ut habeat talem Ecclesiam, sed ut habeat aliam vacantem. Alia vero beneficia potest habere etiam sine dispensatione, ex quo ipso non commisit simoniam: Si vero beneficium fuit simplex, si sponte renuntiat, & eo ignorante fuit commissa simonia, potest Episcopus dispensare etiam, ut habeat beneficium ea vice. Si vero sponte non renuntiat, vel eo sciente fuit commissa simonia, non admittitur dispensatio secum per Episcopum. Solum igitur permittitur dispensatio in simplici, duobus concurrentibus, quod sponte renuntiaverit, & eo ignorante simonia fuerit commissa. Quare si sciens quis acquisierit beneficium simplex per simoniam, non dispensatur cum eo, ut habeat beneficium illud ea vice. Idem iuris est, si non renunciet, sed expectet sententiam: nam tunc est effectus infamis, & cum tali non dispensat Episcopus, quia non est expressum in iure. Si ignorans fuit, & expectavit sententiam, donec certior factus fuerit de simonia, tunc quia in culpa non est, cum eo dispensatur: secus, si certior factus voluerit expectare sententiam. Et in omnibus casibus, in quibus dicitur Episcopus dispensare posse, id intelligitur locum habere in Episcopo, qui pecuniam simoniace non accepit, ut si fuerit successor Episcopi, qui simoniam commisit. Haec omnia Panormitanus, & verè, & ad quaestionem propositam aptè, & accommodatè.*

De Simonia, qua committitur in promissis,
& datis.

CAPUT XXIII.

AD iustitiam, vel gratiam impetrandam apud Pontificem Romanum, sciendum est, editam esse constitutionem à Gregorio XIII. quæ incipit: Ab ipso Pontificatus nostri principio: in qua invocatur alia constitutio Bonifacii XIII. quæ est prima in titulo de sent. excom. inter extravagantes communes. Renovata verò est à Gregorio XIII. quia, ut testantur Angelus, Adrianus, & Caietanus, & Nueher, quos citat, Nauart. in Commentario super prædictam constitutionem Gregorij XIII. Notab. 20. erat Clementis V. auctoritate reuocata.

Insuper animaduertendum est, per huiusmodi pontificiam constitutionem, excommunicatos esse factò quotquot pactum, vel promissionem faciunt de dando aliquid, vel qui dant aliquid ex pacto, vel promissione, vel acceptum habent pactum, vel promissionem de dando aliquid, vel acceptam habent occultè & manifestè donationem factam ex pacto, vel promissione pro iustitia, vel gratia obtinenda sive pro se, sive pro alio in causis, vel iudicijs, vel alias per literas Apostolicas, & quibilibet aliis modis apud

Sedem Apostolicam. Vnde electiones prohibitz in ea constitutione sunt pacto, vel promissio de dando aliquid, donatio ex pacto, vel promissio facta post iustitiam, vel gratiam obtentam: donatio facta ad obtinendum iustitiam, vel gratiam, etiam ex pacto, vel promissione: acceptatio pacti, vel promissionis, vel donationis pro iustitia, vel gratia obtinenda apud Sedem Apostolicam: promissio, vel pacto facta tertio interueniente, vel mediaturò in fauorem eius, qui iustitiam, vel gratiam est impetraturus: denique acceptatio prædictæ pactionis, vel promissionis, vel donationis.

Primo quaeritur, An incidat in pœnas eiusmodi constitutione impetrans, qui facit promissionem debitam solum iure grati animi, & verbis tantummodo generalibus, nimirum si hoc, vel illud mihi impetraveris, gratus tibi ero. Nauartus in Commentario citato Notab. 40. negat in huiusmodi pœnas incurtere, dummodo promissio fiat solum iure grati animi, quem naturali ratione habere debemus erga eos, qui sunt de nobis bene meriti; & nihil addatur quod pœnas incurtere, dummodo promissio fiat solum iure grati animi, quem naturali ratione habere debemus erga eos, qui sunt de nobis bene meriti; & nihil addatur quod promissionem iure naturali debitam transferat in civilem obligationem. Veluti si quis solum dicat sic: Nunquam me experieris ingratum; vel, Me habebis beneuolum, & amicum; vel nunquam te peccitebit exhibitio mihi beneficij, vel ioco & tempore opportuno gratus tibi referam: Item si quis faciat promissionem verbis tantummodo generalibus, quæ humanitatis gratia fieri inter homines solet, ut si quis dicat: Tuus ero in posterum, vel in omnibus me tuum esse cognosces, vel deinceps me sodalem, & gratum habebis, vel de me, & de meis rebus disponere potens, sicut voles. Hanc suam sententiam probat Nauartus, quia grati animi virtus iure naturali debetur his, qui sunt bene meriti de nobis: at non videntur pontificia constitutione prohiberi, quæ iure naturali, & diuino non solum permittuntur, sed debentur.

Sed meo iudicio, eiusmodi promissio prohibetur, si reuera talis sit, ut cum, cui fit, moueat, & inflectat ad iustitiam, vel gratiam petendam: quoniam eiusmodi pacta, vel promissiones merito leges, & iura prohibent, quia solent eorum, quibus sunt, animum allicere, corrumpere, & iudicium peruertere. Nec argumentum Nauarti vim ullam habet: quoniam aliud est gratum animi habere erga eos, qui in nos beneficium contulerunt; aliud verò est, ante beneficium in nos collatum promittere, nos gratum erga eos, à quibus beneficium consequamur, animum habuitos. Nam grati animi virtus post beneficium acceptum naturali iure debetur, non tamen ante beneficium in nos ante collatum. Vnde illa minime prohibetur, sed promissio ante beneficium impetratum.

Secundo quaeritur, An pœnas eiusmodi contrahat is, qui dat aliquid quomodolibet ante gratiam, vel iustitiam impetratam? Nauartus in Commentario iam allegato. Notab. 12. negat eum contrahere, qui dat quomodo libet, nimirum si dedit ob aliquam aliam causam iustam, vel rationabilem, præter quam propter iustitiam, vel gratiam obtinendam. V. g. si dedit quis xenia, dari consuecta, nisi notabiliter sint maiora, vel plura, quam dari soleant. Item si dedit et cæcitate, vel poculenta, quæ intra paucos dies consumi solent, nimirum intra triduum. Item si dedit ob meritam liberalitatem, amicitiam, vel beneuolentiam: insuper si dedit tanquam stipendium laboris, vel operæ, ut si det aliquid Notario, Aduocato, Assessori, quicquid est solitum dari, ut stipendium: Si detur resti aliquid, quo ille suppleat quas fecit impensas, vel ut quod passus est damnum, compenset. Præterea si dedit aliquid ad redimendam vexationem iniquam: quia quicquid ex his causis, vel aliis datur, non datur præcisè ad obtinendam iustitiam, vel gratiam, sed ad soluendum, quod aliquot iure debetur.

Quid dicendum de cubicularijs, secretarijs, & alijs familiaribus Principis, aliquid sibi datum accipientibus? Respondet, eos pœnis iuris affici, si recipient ob impetrandam iustitiam, vel gratiam à Principe: secus verò, si receperunt

petunt ob clamum, quod pateretur compensandum: nam eo ipso, quod semel, ut bis à Principe gratiam impetrant, minus postea audent, vel impetrant. Item si recipiant ob maiorem operam, & diligentiam exhibitam, V. g. in humaniter, & benigne excipendis, & admittendis precibus eorū, qui à principe aliquid importunè contendunt; in præbeno eis aditum faciliorem, frequentiore, opportuniorem, in supplicibus libellis deferendis ad Principem, facilius, citius, & opportunius; in monendo eos, & instituendo, quid facere, & quo modo se gerere debeant; in reuocando ad memoriam Principis negotio, quod petitur; in rogando sæpius Principe pro gratia, quod petitur; in rogando sæpius Principe pro gratia, quod petitur. Hæc omnia Nauarr. in *Comment. prædicto*, num. 5. ea verò locum habent, dummodo non plus detur, vel accipiat, quam illa merentur.

Tertio queritur, An eiusmodi pœnas contrahat, qui promiserit, vel damnauerit, vel acceperit parua munuscula? Ratio dubitandi est, quia in constitutione præfata dicitur: Si detur, vel accipiat aliquid magnum, vel paruum. Respondeo cum Nauarro in *commentario supra memorato*, num. 10. arbitrio boni viri iudicandum esse, quid in hac parte magnum, aut paruum censetur. Semper autem requiritur, ut munus quod datur, & accipitur, tanta sit quantitas, ut probabiliter credatur motum animi eius, cui datur ad impetrandam gratiam, vel iustitiam.

Quarto queritur, An incurrat tales pœnas, quas diximus, is, qui dat, vel accipit aliquid post gratiam, vel iustitiam impetratam? Respondeo, distinguendo: Aut dat, vel accipit ex pacto, vel promissione præcedente impetrationem gratiæ, vel iustitiæ, & is in pœnas incidit: Aut dat, vel accipit absque vili pacto, vel promissione præcedente, & tunc, vel fecit id ob impetratam gratiam, vel iustitiam, & is incurrit in pœnas, quia simoniace dat, vel accipit: Aut dat gratis, & liberaliter, quamuis causa ostendendi animum gratum, & is pœnis constitutionis non afficitur, quia nec dat ex pacto præcedente, nec ob gratiam vel iustitiam obtentam, sed ex animo grato, & benenolo. Sic Nauarr. in *præfate Commentario* num. 21.

Quinto queritur, An si quis faciat pactum, vel promissionem de dando aliquid, contrahat pœnas etiam effectu minimè sequuto? V. g. Titius dat aliquod nummos aureos Caio, ut à Romano Pontifice certam gratiam impetrat, & Caius recipit, etiam gratia minimè impetrata, incidit ne vertere in prædictas pœnas? Respondeo, promittentes, vel pacificentes, vel dantes, eas pœnas contrahere, etiam si non sequatur effectus: quia id expresse dicitur in ipsa constitutione.

Sexto queritur, Quid Pontificia constitutio intelligatur nomine gratiæ, vel iustitiæ? Respondeo intelligi gratiæ, vel iustitiæ appellatione, quidquid per literas Apostolicas, Diplomata, siue Bullas, & Breuia pontificia gratiose conceditur: quæ itidem per solam signaturam, in solo verbo, vel vel vixæ voci oraculo concedi solent, eiusmodi sunt multæ absolutiones, dispensationes, indulgentiæ, facultates, & prærogatiue: nam in constitutione dicitur: Per literas Apostolicas, & quibuscunque aliis modis. Nomine iustitiæ intelligitur sententia definitiva, interlocutoria, appellatio, liberatio à carcere, absolutio à qualibet pœna, protogatio, vel non protogatio termini, vel quid aliud simile, etiam si sit arbitratum in iudice.

Septimo queritur, quid in eadem constitutione intelligatur nomine Sedis Apostolicæ? Respondeo Nauarrus in *loco citato*, Notab. 17. intelligi Romanum Pontificem, quando præest Sedi Apostolicæ, & ut est Christi Domini Vicarius, videlicet, prout habet iurisdictionem in spiritualibus, non autem, quatenus habet iurisdictionem in temporalibus. Unde, inquit, non comprehendit constitutio eos, qui impetrant gratiam, vel iustitiam à Gubernatore Urbis, Burgi, iudicibus Capitolij, eorum delegatis, vel quibusvis aliis similibus ministris. Comprehendit verò eos, qui obtinent à summo Prælatu, à Vicecamerario, Cameraario, Vicario Urbis, Auditoribus Rotæ, contradicturam,

Camerae, Cubicularijs, Secretarijs, & alijs eiusmodi.

Aliis verò probabilis videtur, appellatione Sedis Apostolicæ in prædicta constitutione intelligi Romanum Pontificem, siue quatenus spirituales, siue temporales iurisdictionem habet; ac proinde comprehendit omnes eius ministros, habentes etiam iurisdictionem temporalem in curia Romana: quia videtur mens Pontificis esse, ut à Curia Romana procul abstrahat non solum omnia simonia, sed etiam ambitio, & auaritia.

Quod autem Nauarrus subiunxit, non comprehendit, videlicet, ministros Romani Pontificis, qui iurisdictionem siue spirituales, siue temporales habeant extra Curiam Romanam, quales sunt Legati, Nuntij, Inquisitores, Commissarij, Collatores, Conseruatores, & alij, similes: verum est.

Octauo queritur, Quot, & quæ pœnæ in eiusmodi constitutione imponantur? Respondeo, sequentes.

Prima est excommunicatio, in quam incurrit ipso facto, qui contra faciunt.

Secunda, gratia, vel iustitia impetrata contra constitutionem est irrita, & inanis.

Tertia, quidquid accipitur contra constitutionem, est restituendum: nec potest quis absolui, nisi prius restituat pauperibus, quidquid accepit. Nec sufficit, si remittat is, qui dedit, ut ait Nauarrus *Notab. 20.* quia is, qui dedit, turpiter dedit, ac proinde, quod dedit, non est ei restituendum.

Quarta, is, qui vitiat gratia, vel iustitia contra constitutionem obtenta, est ipso facto excommunicatus.

Quinta, dantes consilium, auxilium, vel fauorem ad aliquam actionem in constitutione prohibitam, ipso facto sunt excommunicati: quæ pœna non contrahitur, teste Nauarro nisi effectu subsequuto. Quod sic est intelligendum, Quando quis dat consilium, auxilium, vel fauorem, ut gratia, vel iustitia impetraretur, non incidit in excommunicationem, nisi impetratio sequatur. Quando verò dat, ut fiat pactio, vel promissio, vel receptio, causa obtinendæ iustitiæ, vel gratiæ, tunc incurrit excommunicationem, quamuis impetratio sequuta non fuerit.

Sexta pœna est prauisio omnis beneficii Ecclesiastici, & omnis officij siue Ecclesiastici, siue secularis perpetui, & temporalis. Hæc pœna contrahitur post sententiam iudicis, teste Nauarro *Notab. 21.*

Septima est infamia: in hanc etiam non incidit, quis nisi conuictus, vel confessus in iudicio, vel notorius per euidentiam facti.

Octaua est inhabilitas ad quæuis beneficia obtinenda: hanc incurrit quis etiam ante sententiam iudicis, quia est inhabilitas ad acquirendum officium, vel beneficium.

Vltima est: qui sciuerit delicta contra hanc constitutionem commissa, nisi denuntiet intra triduum, ipso facto excommunicatus: quæ pœna, teste Nauarro, *Notab. 19.* solum afficitur, qui in Curia Romana commoratur.

De pœnis eorum, qui in simonia Mediatores dicuntur.

CAPVT XXIV.

Primo queritur, An in excommunicationem incidant ipso iure, quorum interuentu, & opera simonia committitur, quos appellant Mediatores? Respondeo, excommunicat onem incurtere quotquot tales sunt mediatores, ut simonia realis in ordine, vel beneficio committitur, à qua nequeunt absolui extra articulum mortis, nisi à Romano Pontifice. *extrauag. 2. de Simonia inter communes.*

Secundo queritur, An is, cuius interuentu committitur simonia confidentialis in beneficio, sit ipso iure excommunicatus? Respondeo Nauarrus in *Manuali*, c. 24. n. 111. eum excommunicatum esse, quia simonia confidentialis

in be-